

ZAKGELD GIDS

Zakgeldtips voor ouders met kinderen van 6 tot 14 jaar.

“Mijke van 5 dacht dat we alles konden kopen wat we wilden. Als we meer geld nodig hadden konden we dat immers altijd uit de muur halen?”
Jenny Smit, Uitgeest

**Rabo
Foundation**

VOORWOORD

Daniëlle van den Akker

Jong geleerd is oud gedaan

Hoe leer je jongeren van nu om te sparen? In een digitale wereld gaat geld uitgeven heel makkelijk en is het veel minder tastbaar. In deze praktische zakgeldgids staan tips over hoe je met kinderen over geld kunt praten en ze dingen kunt leren als omgaan met een budget. Zo bereid je ze voor op een gezonde financiële toekomst. Want hoe vroeger jongeren leren om verstandig met geld om te gaan, hoe groter de kans dat ze dat later ook doen.

Veel leesplezier!

*Daniëlle van den Akker
Programmamanager Financieel Redzaam Rabo Foundation*

“Jong geleerd is oud gedaan. We geven je deze Zakgeldgids als steuntje in de rug bij de financiële opvoeding van je kind. Want we weten dat kinderen die jong leren hoe ze met geld om moeten gaan, later minder vaak geldzorgen hebben.”

ZAKGELD- GIDS INHOUD

1.	Beginnen met zakgeld	04
2.	Spelregels	05
3.	Financiële extra's	07
4.	Hoeveel zakgeld geef ik?	08
5.	Checklist: wat mag, wat moet?	09
6.	'Dat is veel te weinig'	11
7.	Hoe geef je het zakgeld?	12
8.	Sparen	13
9.	Welk geldtype is mijn kind?	14
10.	Praten over geld	16
11.	Omgaan met dilemma's	17
12.	Test: Financieel opvoeden	18
13.	Veilig betalen	20
14.	Financiële opvoedwijzer	22
15.	Meer weten	23
	Zakgeldcontract	24

1 BEGINNEN MET ZAKGELD

“Mijke van 5 dacht dat we alles konden kopen wat we wilden. Als we meer geld nodig hadden konden we dat immers altijd uit de muur halen?”
Jenny Smit, Uitgeest

Je kunt je kind al jong iets leren over omgaan met geld. Laat je peuter of kleuter bijvoorbeeld appels tellen in de supermarkt of kleine bedragen aan de kassa overhandigen. Je kunt kleuters af en toe kleingeld geven dat ze zelf in hun spaarpot kunnen doen.

Kinderen kunnen de verschillende munten herkennen vanaf ongeveer 6 jaar. Dat is een goede leeftijd om te beginnen met zakgeld. Ze beginnen in groep drie ook met rekenen. Misschien wil je dochter haar eerste geld meteen uitgeven. Of ze doet er juist niets mee. Als kinderen ouder worden, krijgen ze vanzelf meer interesse voor geld en een beter besef van tijd. Ze begrijpen dan dat je later iets groters kunt kopen als je geld opzij legt.

Praat ook af en toe met je kind over geld. Leg bijvoorbeeld bij de pinautomaat uit waar dat geld vandaan komt. Of dat je ook geld betaalt om met de bus te gaan of om thuis de lampen aan te kunnen doen.

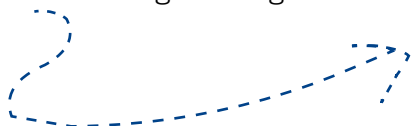
Tip:
Heeft je kind nog geen eigen betaalrekening? Ga er samen één openen bij de bank. Vaak krijg je er leuke extra's en informatie bij. De rekening groeit met het kind mee: op de 12e en 18e verjaardag wordt de rekening automatisch omgezet in een jongeren- of volwassenen-rekening.

2 SPELREGELS

Veel ouders vragen zich bij zakgeld als eerste af hoeveel ze zullen geven. Het Nibud onderzoekt regelmatig welk bedrag kinderen in Nederland aan zakgeld krijgen. Maar we weten ook dat zakgeld vooral gaat over de afspraken die jullie maken en hoe je daar samen in de praktijk mee omgaat.

De volgende spelregels zorgen ervoor dat het leereffect van zakgeld het grootst is:

Kinderen uit gezinnen met lagere inkomens krijgen minder vaak zakgeld dan gemiddeld. Naast zakgeld zijn er ook andere manieren om te leren omgaan met geld, zoals het kind een eigen budget geven voor het kopen van cadeautjes. Daarnaast is het belangrijk dat ouders zich realiseren dat het bij zakgeld niet alleen om de hoogte van het bedrag gaat. Het gaat er vooral om dat je een vast bedrag op een vast moment geeft zodat kinderen leren met een bepaald budget om te gaan.

spelregels

- 1. Geef voor een bepaalde periode een vast bedrag.**
Zo leren kinderen omgaan met een bepaald budget.
- 2. Geef zakgeld op een vast tijdstip.**
Kinderen op de basisschool kunnen nog niet zo ver vooruit kijken. Zij hebben het meest aan een zakgeldbedrag per week. Vanaf de middelbare school kunnen kinderen langere perioden overzien. Je kunt het zakgeld dan eens per maand of zelfs per kwartaal geven.
- 3. Op is op.**
Alleen dan leren kinderen echt keuzes te maken in de besteding van hun zakgeld. Geef dus geen voorschot. Als je iets wilt kopen dat je budget te boven gaat, moet je ervoor sparen.
- 4. Spreek samen af wat moet en mag.**
Wat moet je kind van zijn zakgeld betalen en waar mag hij zelf over beslissen? Zie voor voorbeelden de checklist in hoofdstuk 5.
- 5. Gebruik zakgeld niet als middel om te straffen of te belonen.**
Er hoeven dus geen klusjes of 'goed gedrag' tegenover te staan. Je kind moet op dit geld kunnen rekenen omdat het hier ook zijn uitgaven op leert plannen.

Tip: Houd je zelf ook aan de afspraken: kinderen nemen regels alleen serieus als hun ouders dat ook doen.

FOUTEN MAKEN MAG

Zakgeld is leergeld en dat betekent dat kinderen de ruimte krijgen om te oefenen. Fouten maken mag: daar leren kinderen vaak meer van dan van wijze raad van hun ouders :-)

Ze mogen dus zelf, binnen hun budget, beslissen wat ze met hun geld doen. Dus ook als ze die mooie speelgoedrobot vol batterijen willen kopen of die dure make-up die wonderen belooft. Ze zullen ervaren dat ze niet altijd de reclames moeten geloven. Andersom kunnen ze ook merken dat goedkoop soms duurkoop is. Bied hulp, maar los niet alles op als ze een teleurstelling ervaren. Daar groeien ze van!

3 FINANCIËLE EXTRA'S

“Mijn ouders stopten mijn kinderen regelmatig een briefje van tien toe. Dat vond ik te veel geld voor hun leeftijd. En mijn kinderen gingen er zelfs al op rekenen! Nu heb ik voor mijn kinderen een spaarpot gekocht waar ze het tientje dan in kunnen doen.”
Sandra ten Have, Lisse

Zakgeld is een vast bedrag op een vast tijdstip. Het is daarmee iets anders dan financiële extraatjes zoals rapportgeld, verjaardagsgeld of geld voor klusjes en bijbaantjes. Er zijn ook kinderen die geld krijgen bij feestdagen zoals kerst of suikerfeest. Dat kan soms oplopen tot een flink extra bedrag.

Ook hier kun je met je kind afspraken over maken: zet je een deel apart en zo ja hoeveel? Natuurlijk is je kind blij met extra's. Maar de bedoeling van zakgeld – leren omgaan met een beperkt budget – valt zo misschien wat in het water. Stuur bij als het nodig is, en maak afspraken over wat je kind wel en niet van het extra bedrag mag doen. Een deel apart zetten is bijvoorbeeld een goed idee. Zo leert je kind sparen.

Sommige opa's en oma's geven ook graag zakgeld. Als ouder is het slim om je standpunt daarover te bepalen. Vind je het prima of vind je zakgeld geven iets voor jullie als ouders? Je kunt afspreken met de grootouders of met je kind dat het extra zakgeld gespaard wordt. Of door je kind zelf of door opa en oma.

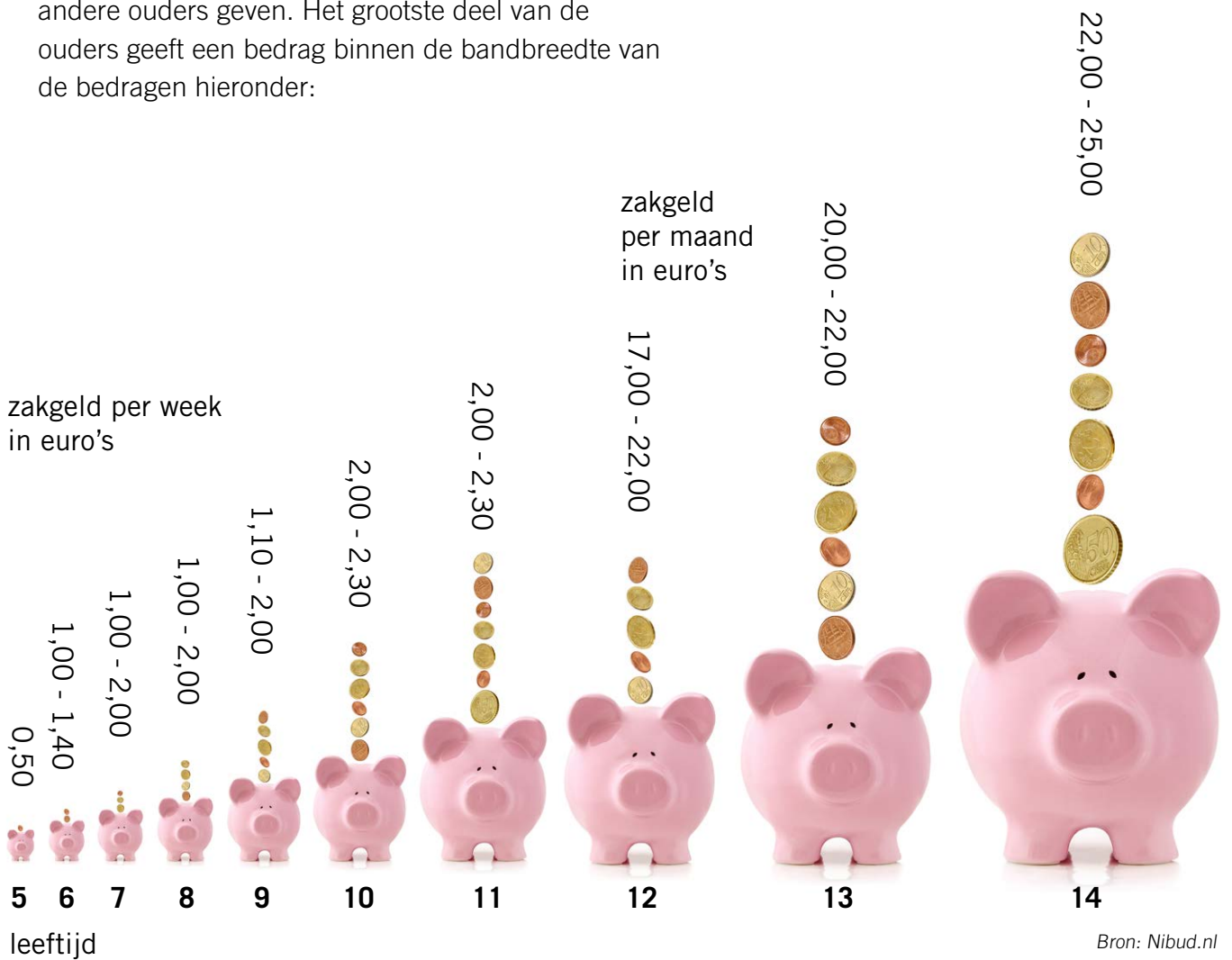
Tip:
Een ander idee voor opa's en oma's die graag geld geven aan hun kleinkinderen is om het geld op te sparen voor een gezamenlijk uitje. Bijvoorbeeld: in het voorjaar samen een dagje Esteling.

4 HOEVEEL ZAKGELD GEEF IK?

Veel ouders willen graag weten hoeveel zakgeld andere ouders geven. Het grootste deel van de ouders geeft een bedrag binnen de bandbreedte van de bedragen hieronder:

Bron: Nibud.nl

5 CHECKLIST: WAT MAG, WAT MOET?

Voor de duidelijkheid: de zakgeldbedragen uit de tabel zijn geen adviesbedragen, maar bedragen die andere ouders geven. Je kunt dus zelf kiezen voor een bedrag binnen deze bandbreedte, maar ook voor een hoger of lager bedrag. Hoe kies je nu jouw bedrag? Dat hangt af van:

- wat je kind ervan moet betalen
- je eigen budget
- wat je andere kinderen krijgen

Deze checklist helpt jullie een bedrag te bepalen. Met welke uitgaven krijgt je kind mogelijk te maken en hoe ga je daarmee om? Loop het lijstje langs en noteer: wat betaalt je kind zelf en hoeveel geld is daarvoor nodig.

Tip:
Maak ook afspraken over sparen. Vind je dat je kind een deel van het zakgeld apart moet zetten voor grotere uitgaven? Lees hier meer over in Hoofdstuk 8.

Uitgaven	Euro's
Cadeautjes voor gezinsleden	€
Cadeautjes voor vrienden en vriendinnen	€
Eigen wensen	€
Huisdier en benodigdheden (bijvoorbeeld hamster of vis)	€
Uitjes met vrienden en vriendinnen	€
Openbaar vervoer	€
Kaartjes voor schoolfeest	€
Abonnement op app of tijdschrift	€
Tassen en andere accessoires	€
Uitgaven tijdens schoolreisjes, vakantie, uitjes	€
(Luxe) schoolspullen	€
Telefoonkosten	€
Spullen die je kind verliest of kapot maakt	€
Totaal:	€

En wat mag er (niet)?

Maak ook afspraken over wat mág: mag je kind geld uitgeven aan snoep, snacks, games, apps of in-app aankopen? Zo ja, geldt er een limiet? Of spreek je af dat je kind altijd van te voren met jou overlegt bij bepaalde uitgaven?

Duidelijkheid

Het gaat er bij zakgeld dus vooral om dat de afspraken duidelijk zijn en dat jullie je daar allebei aan houden. Met een budget leren omgaan kan ook met een kleiner bedrag en minder verantwoordelijkheden. Het is dus geen probleem als je minder zakgeld geeft dan andere ouders.

“Jonas kocht regelmatig chips en snoep in de supermarkt met zijn vriendjes. Ik vond dat niet goed: het is ongezond en hij was bijna altijd degene die betaalde bij de kassa. We hebben erover gesproken en hij heeft zich nu voorgenomen zijn pinpas wat vaker thuis te laten. En ik zal op woensdagmiddag wat chips in huis halen.”
Janneke van den Broek,
Groningen

Zakgeldcontract

De afspraken over zakgeld kun je in een heus contract zetten. Achterin deze Zakgeldgids vind je een voorbeeldcontract. Vul dit in en onderteken dit samen! Geef aan tot wanneer het contract loopt (bijvoorbeeld de verjaardag van je kind), om welk bedrag het gaat, wanneer en hoe het zakgeld wordt betaald en wat de afspraken zijn over uitgeven en sparen.

Dit helpt om je allebei aan de gemaakte afspraken te houden. Vooral jongere kinderen vinden het vaak erg leuk om samen in te vullen!

ZAKGELD CONTRACT

Op (datum)
spreken en af dat ik
vanaf
wekelijks / maandelijks
een bedrag van € aan zakgeld ontvang op:
 (dag)

Van mijn zakgeld betaal ik wel:

Van dit zakgeld spaar ik wekelijks / maandelijks
€

Van mijn zakgeld betaal ik niet:

Mijn handtekening: Handtekening betaler:

Dit zakgeldcontract eindigt op:

6 "DAT IS VEEL TE WEINIG"

'Aram klaagde regelmatig over de twee euro die hij aan zakgeld kreeg. 'Iedereen uit mijn klas krijgt meer!' We hebben nu afgesproken dat hij vier euro krijgt, maar ook zelf cadeautjes moet kopen als er thuis iemand jarig is.'

Robin Stassen, Almere

Vraagt je kind om meer zakgeld? Vraag je kind om uit te leggen waarom hij of zij dit nodig vindt. Je kunt samen de uitgaven nalopen en bekijken of er inderdaad een goede reden is om een verhoging in te stellen. Of spreek een datum af wanneer jullie het bedrag gaan aanpassen. Bijvoorbeeld bij een verjaardag.

Naar de middelbare school

De overgang naar de middelbare school is ook een goed moment om samen nieuwe afspraken te maken over de hoogte van het zakgeld. De nieuwe school brengt andere uitgaven mee. Zo zijn er meer verleidingen van kantine en snoepautomaten. Je kind spreekt misschien vaker buiten school met vrienden af, bijvoorbeeld om samen naar de stad of de bioscoop te gaan. En die schoolspullen: betaal je als ouders alles of tot een bepaald bedrag?

Je kind krijgt ook meer verantwoordelijkheden in het omgaan met spullen, sleutels en pasjes. Zet samen alle (nieuwe) uitgaven op een rij: wie betaalt wat en hoeveel geld is daarvoor nodig?

Andere manieren

Vind jij het bedrag hoog genoeg maar is je kind niet tevreden? Wijs hem op andere mogelijkheden om aan geld te komen:

- Spullen of knutsels verkopen op marktplaats of met de vrijmarkt
- Klusjes doen
- Minder uitgeven aan snoep en snacks
- Geld vragen voor de verjaardag
- Afspraken maken over kleedgeld (vanaf 13 of 14 jaar)
- Een bijbaantje (zoals oppassen en folders bezorgen), vanaf 13 of 14 jaar

7 HOE GEEF JE HET ZAKGELD?

Tip: Heb je niet altijd kleingeld bij de hand? Zet een potje neer waar je regelmatig kleingeld uit je portemonnee in stopt.

Contant

Vanaf ongeveer 6 jaar kunnen kinderen de verschillende munten herkennen. Ze vinden het op deze leeftijd leuk om zakgeld contant te krijgen. Het is dan tastbaar en ze kunnen het bedrag zien groeien!

Zakgeldapps

Er zijn diverse zakgeldapps beschikbaar voor mobiele telefoons. Via zo'n app kun je je kind virtueel zakgeld geven. Zij kunnen het bedrag beheren, en het over verschillende potjes verdelen. Als je kind iets wil kopen, zet je het virtuele geld om in een echt bedrag. Zo kan je kind spelenderwijs wennen aan digitaal geld.

Internetbankieren

Vanaf ongeveer 10 jaar kunnen kinderen begrijpen wat digitaal geld is en is het een goed idee om samen een eigen bankrekening te openen. Hier kun je vanaf dan het zakgeld automatisch op storten. Zo kun je het niet vergeten, en je kind kan digitaal geld ook niet kwijtraken.

Laat je kind zien hoe je binnen internetbankieren het saldo kunt checken en verschillende potjes kunt gebruiken. Zorg ook dat je kind veilig omgaat met inlogcodes. In je eigen bankierapp kun je nog meekijken met wat je kind doet. Rood staan kan gelukkig nog niet onder de 18!

Bij het omgaan met de pinpas heeft je kind in het begin ook nog hulp nodig. Ga de eerste paar keer mee als het er iets mee gaat betalen of gaat pinnen bij een geldautomaat. Bespreek samen het contactloos betalen want dit levert een risico op. Eventueel kun je dit nog een tijdje op 'uit' zetten.

8 SPAREN

Wie op jonge leeftijd al leert om te plannen met geld, lukt dit als volwassene ook beter. Het is dus slim om je kind al vroeg vertrouwd te maken met sparen.

Tot 12 jaar

Veel kinderen hebben al vroeg wensen. Die wensen zijn een mooie ingang om je kind te leren sparen. Vanaf ongeveer 8 jaar kan een kind begrijpen dat je iets duurders kunt kopen als je het zakgeld van een paar weken opspaat. Help je kind door een spaarpot te geven. Een vast deel van het zakgeld kan hierin, aangevuld met extraatjes zoals geld van opa en oma.

Als je kind rond 10 jaar een eigen bankrekening krijgt, open er dan meteen een spaarrekening bij. Zo kunnen kinderen geld voor 'dagelijkse' uitgaven en spaargeld digitaal ook overzichtelijk apart houden. Bij veel banken kun je aparte potjes aanmaken voor verschillende spaardoelen.

Tip:

Doet je kind juist niets anders dan sparen met zijn geld? Dan is het juist goed om het uitgeven te stimuleren. Dat kan bijvoorbeeld door afspraken te maken over zaken die het kind zelf moet betalen, cadeautjes bijvoorbeeld. Zo help je je kind over de drempel.

Scholieren

Vanaf de middelbare school kun je het zakgeld maandelijks gaan geven in plaats van wekelijks. Ook kun je dan beginnen met kledinggeld. Dit helpt om een langere periode te leren overzien. De ene maand moet je geld apart houden als je de volgende maand dure sneakers wilt kopen.

Veel scholieren krijgen rond 15 jaar een baantje. Wijs je kind er dan op dat het slim is dit geld automatisch naar een spaarrekening over te boeken. Uit Nibud-onderzoek blijkt dat scholieren die dit doen na verloop van tijd een hoger spaarsaldo hebben dan degenen die alleen sparen wat ze overhouden.

9 WELK GELDTYPE IS MIJN KIND?

Veel ouders merken dat hun ene kind anders met geld omgaat dan hun andere kind(eren), terwijl ze toch dezelfde opvoeding hebben gehad. Hoe kan dat? Dat heeft te maken met welk geldtype je kind is.

De vier geldtypes die we onderscheiden zijn: Big spender, Superspaarder, Rekenmaster en Geld-chaoot. Misschien herken je je kind in één van de types. Een mix kan natuurlijk ook. De types zijn niet bedoeld om je in een hokje te plaatsen, maar ze kunnen je alert maken op de valkuilen die bij het type horen. En je kind te ondersteunen/stimuleren waar nodig. Check welk geldtype jouw kind is. Doe samen de Geldtypetest op geldtypetest.nibud.nl

Big spender

Jij wilt alles! Er goed uitzien, een kamer vol mooie spullen. Alleen het beste is goed genoeg voor jou. Je geniet echt van lekker shoppen. En je wilt dat ook graag aan je vrienden laten zien. Je weet dat je graag geld uitgeeft en daarom kies je voor een baantje met een goed inkomen. Werk hoeft voor jou niet leuk te zijn, als het maar goed verdient,

Superspaarder

Het liefst zou je al je geld op je rekening laten staan! Maar als je het dan toch uit moet geven, ga je op zoek naar koopjes. Je kiest voor een baantje met een vast inkomen zodat je precies weet wat er binnenkomt. Je weet hoeveel er op je spaarrekening staat en je vindt het heerlijk als de rente bijgeschreven wordt. Hoewel je vrienden graag bij je aankloppen voor geldtips, vinden ze je af en toe wel erg zuinig.

Tip:
Trek niet te snel conclusies en geef niet meteen een typering mee aan je kind. Het kan anders gaan denken dat het 'nu eenmaal zo is dat het geen superspaarder is'. Geef je kind de kans om zonder oordeel ervaringen op te doen en zich te ontwikkelen.

Rekenmaster

Je wilt lekker leven maar dat hoeft niet altijd veel te kosten. Jij weet die duurdere spijkerbroek perfect te combineren met dat goedkope shirtje. Als je een keer een grote uitgave hebt gedaan, doe je het daarna even rustig aan. Door je inkomsten en uitgaven in balans te houden, kun je kiezen voor het leukste baantje. Ook al verdient dat misschien iets minder.

Geld-chaoot

Als je geld hebt ben je het ook zo weer kwijt. Vaak weet je niet meer waar het zo snel gebleven is. Je hecht niet al te veel waarde aan veel geld of mooie spullen. Je koopt graag cadeautjes voor jezelf of voor anderen en vergeet makkelijk dat je ook nog geld voor andere dingen nodig had. Je hebt soms een baantje, maar zodra het je verveelt ben je weer weg. Je bent vaak blut en daardoor mis je ook een boel leuke dingen.

Het kan veranderen

“Mijn kind heeft een gat in zijn hand”. “Tessa weet nooit hoeveel geld ze in haar spaarpot heeft.” Of: “Max geeft het liefst nooit iets uit en is echt zuinig van aard”. Omgaan met geld is ook leren, groeien en ervaring opdoen. Financieel gedrag is veranderlijk. Kinderen die op de basisschool nooit wat uitgeven, kunnen het geld een paar jaar later flink laten rollen.

10 PRATEN OVER GELD

Praat op gezette tijden met je kind over geld en financiële kwesties. Iedereen moet keuzes maken, jong of oud, met een groot of met een klein budget.

Praat over dagelijkse dingen waar geld bij komt kijken. Bijvoorbeeld: prijzen in de supermarkt. Zou je kind meer geld overhebben voor een lekkerdere reep chocola? Of waarom kost frisdrank op de ene plaats twee keer zoveel als ergens anders?

Weerbaarheid tegen reclame

Je kunt het ook hebben over de verleidingen van reclame op tv, in sociale media of in online games en apps. Reclame is overal, openlijk of verborgen, je kind kan er niet omheen. Het is goed om je kind hierover aan het denken te zetten. Praat over wat ze om zich heen zien, en wat het met hen doet. Hoe denkt je kind dat een adverteerder te werk gaat? Hoe kan het dat de vloggers die ze op Youtube volgen al die dure spullen kunnen betalen? Hoe meer je kind reclame kan doorzien, hoe beter het in staat zal zijn eigen keuzes te blijven maken.

Je eigen geldzaken

Je kunt gerust je eigen ervaringen erin betrekken. Dat betekent niet dat je steeds duidelijk maakt dat alles zo duur is en dat het geld je niet op de rug groeit. Of dat je je kind inzicht biedt in je totale financiële administratie. Maar vertel wel dat ook jij als ouder moet kiezen, sparen, en betalen.

Veel ouders vinden dat lastig. Het kan helpen om een goed moment te kiezen, bijvoorbeeld een concrete aanleiding zoals:

- Je kind vraagt om een (nieuwe) laptop.
- Je krijgt een onverwachte rekening (bijvoorbeeld door een autoreparatie of een kapotte CV-ketel)
- De smartphone is gevallen en het scherm is kapot.
- Je kind vraagt waarom jullie niet op skivakantie gaan en de burens wel...
- Je gaat een dag extra werken en je kind vindt het jammer dat je die dag niet thuis bent.
- Je wilt het zakgeld verhogen omdat je kind meer uitgaven heeft.

11 OMGAAN MET DILEMMA'S

“Nadia was al twee keer haar etui kwijtgeraakt op school. Nu hadden we net alle spullen weer gekocht, is hij alweer weg! Ze moet nu zelf maar een nieuwe betalen.”

Ahmed Zerouali, Vught

Zo, jullie hebben nu alles afgesproken en alles is duidelijk. Denk je....

Maar je zult al snel zien dat zich altijd situaties aandienen waarin je opnieuw moet kiezen wat je doet. Bijvoorbeeld:

- De barbie waar je kind voor spaart is ineens in de aanbieding. Maar het spaarbedrag is nog niet bereikt...
- Je kind komt niet uit met zijn geld en leent regelmatig bij vrienden op school.
- Je kind koopt spullen die je vreselijk vindt of die van slechte kwaliteit zijn.
- Het is carnaval en je kind wil per se een duur kostuum aan.
- Je kind heeft een nieuwe hobby waar dure spullen voor nodig zijn (gitaar spelen of fotografie).
- Het nieuw gekochte speelgoed gaat meteen stuk en je kind is reuze teleurgesteld.
- Je zoon heeft zijn voetballenue ergens laten liggen en het is nu onvindbaar.

Wat jij kunt doen en wat je kind daarvan leert

Je geeft je kind extra's buiten het zakgeld om.

Dan krijgt je kind de boodschap mee dat altijd alles wel kan. Je geeft je kind niet de kans om zelf te leren keuzes maken of sparen met geld. Dat kan later problemen geven.

Je geeft je kind een voorschot op het zakgeld.

Het risico is dat je kind gaat denken dat geld lenen gratis is en hier later te gemakkelijk mee omgaat.

Je bedenkt een klusje waar je kind wat extra's mee kan verdienen.

De stoep vegen, lege flessen wegbrengen, de auto wassen of wat dan ook. Je kind leert dat je echt zelf iets kan doen om je inkomsten te vergroten, en dat inspanning loont.

Je past het zakgeldbedrag aan.

Als je samen gaat zitten voor de inkomsten en uitgaven van je kind, ontdek je misschien dat het redelijk is het zakgeld te verhogen. Je kind leert zo dat het kan lonen om goed voor zichzelf op te komen.

12 TEST FINANCIËEL OPVOEDEN, #HOE DAN?

Wil jij je kind graag goed leren omgaan met geld maar sta je daarbij wel eens voor een dilemma? Of ben je op zoek naar tips? Doe de financiële opvoedtest, zie hoe andere ouders het doen én ontvang handvatten van het Nibud. Ga naar: opvoedtest.nibud.nl

Kun je niet wachten? Hierbij alvast een paar vragen uit de test.

Het zakgeld van je kind is op. Maar nu wil het dolgraag dat ene speelgoedje.

Betaal jij het?

- a. Ja, ik gun het mijn kind
- b. Nee, op is op
- c. Soms

Advies Nibud:

Het is soms lastig, verleidingen zijn overal en je gunt je kind natuurlijk alles. Maar alleen als op echt op is, leren kinderen keuzes te maken in de besteding van hun budget. Dat moeten ze later ook. Vraagt jouw kind regelmatig om extra geld? Geef niks extra's, maar leer je kind sparen. Je kunt daarbij helpen door hem of haar klusjes te laten doen.

Oeps, een kras in het scherm van de mobiel van je kind. Hebben jullie hier iets over afgesproken?

- a. Ja
- b. Nee
- c. Nog niet over nagedacht

Advies Nibud:

Veel kinderen in de basisschoolleeftijd hebben een mobiel. Dit is vaak het eerste dure apparaat dat kinderen bezitten. Breng je kind wat waardebesef bij, bijvoorbeeld door af te spreken dat hij of zij bijdraagt aan reparatiekosten. Zo leert je kind beter met risico's omgaan. De mobiele telefoon is een mooie kans om je kind te leren geld achter de hand te houden voor pechsituaties.

Mag je kind pinnen zonder dat jij erbij bent?

- a. Ja
- b. Nee
- c. Soms

Advies Nibud:

Van de kinderen vanaf 10 jaar heeft driekwart een eigen bankrekening. Geef je kind rond 10 jaar een geactiveerde bankpas, en ga daarmee samen een paar keer oefenen. Leer ze ook veilig met de code om te gaan. Het is belangrijk om zelfstandig te leren pinnen voor de middelbare school: in de kantine kan vaak alleen met een bankpas worden betaald.

Sintcadeautjes, of cadeautjes voor verjaardagen: betaalt je kind dit zelf?

- a. Ja
- b. Nee
- c. Deels

Advies Nibud:

Alles kan, als je het maar duidelijk afspreekt met je kind en dan consequent bent. Wat moet je kind van zijn zakgeld betalen en wat niet? Wat mag ervan gekocht worden? Moet het ook sparen? Zorg in elk geval dat je kind over een deel van zijn zakgeld zelf mag beschikken. Door zelf verantwoordelijk te zijn, leert je kind keuzes maken.

Je kind vraagt of ze haar te klein geworden sporttenue mag verkopen. Wat zeg jij?

- a. Prima idee, zo verdien je wat bij
- b. Goed, we delen de opbrengst
- c. Nee, die spullen zijn van mij

Advies Nibud:

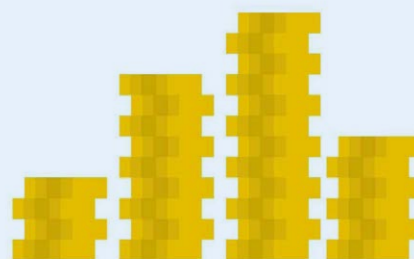
Geef je kind gerust een compliment voor dit staaltje ondernemerschap, mooi dat hij/zij moeite doet om de inkomsten te vergroten. Maak vooraf wel duidelijke afspraken wat er mag, en voor wie de opbrengst is. Je kunt bijvoorbeeld onderscheid maken tussen speelgoed of kleding die het zelf gekocht of gekregen heeft, en zaken die jij voor je kind hebt gekocht.

Online shoppen, bijvoorbeeld via sociale media, is erg verleidelijk. Weet jij wat jouw kind doet?

- a. Nee, dat regelt mijn kind zelf
- b. Ja, we doen dat soms samen
- c. Mijn kind mag dat niet zonder mij

Advies Nibud:

Kinderen zijn vaak dagelijks online actief, en komen veel verleidingen tegen. Online aankopen doen hoort erbij. Het is een goed idee om je kind te leren hoe ze dit slim en veilig kunnen doen. Leg bijvoorbeeld uit hoe je kunt zien of een webwinkel betrouwbaar is, en of er kosten zijn bij retourneren. En hoe je prijzen kunt vergelijken of reviews kunt opzoeken. Doe het de eerste (paar) keer samen.

13 VEILIG BETALEN

“Thomas van 8 vond het enorm interessant om voor het eerst met een eigen pinpas een winkel in te gaan en iets te kopen! Maar eng vond hij het ook, hij vroeg of ik op de hoek wilde wachten voor als het toch niet zou werken met dat stukje plastic.”
Bob Douwes, Alkmaar

Bij zakgeld hoort dat je kind steeds meer vrijheid krijgt in het zelf aankopen doen. Dat kan op allerlei manieren: contant, met pin, via een app of contactloos. Maar ook bijvoorbeeld binnen een online game kan een kind met geld uitgeven te maken krijgen. Ook hierbij moet een kind leren hoe het werkt en wat de risico's zijn.

Tip:
Wil je liever niet dat je kind zelf kan pinnen? Houd de pinpas dan nog zelf en activeer het nog niet.

Begin samen

De meeste kinderen op de basisschool hebben al een betaalpas, maar pinnen nog niet veel zelf. Het is wel belangrijk dat ze veilig leren betalen. Ga daarom de eerste paar keer samen met je kind pinnen. Ook bij het omgaan met internetbankieren en het gebruik van een bankierapp op de smartphone is het goed om dit eerst samen te doen.

Bewaar de pincode en/of wachtwoorden van je kind goed. Mocht je kind ze vergeten, dan heb jij ze in ieder geval wel. De regels van veilig pinnen:

- Houd de pincode geheim. Schrijf hem niet op je hand en vertel die ook niet aan vriendjes, vriendinnetjes.
- Leen de pinpas nooit uit.
- Bewaar de pinpas op een veilige plek; laat hem niet slingeren.
- Bewaar de pincode niet samen met de bankpas.
- Geef, tijdens het pinnen, anderen geen kans om mee te kijken.
- Zorg dat je niet wordt afgeleid tijdens het pinnen.
- Weet wie je moet bellen bij verlies van de pinpas.

Andere risico's:

Geldezels. Laat je kind nooit zijn pinpas en pincode uitlenen. Er zijn criminelen die het bankpasje en de pincode aan een jongere vragen. Ze gebruiken de rekening om gestolen geld te storten. Vervolgens halen ze het geld eraf met de pinpas van de jongere. De jongere is 'de geldezel' en is medeplichtig aan 'witwassen'. Het gestolen geld moeten ze terugbetalen. En je kind kan vaak daarna geen betaalrekening meer bij die bank krijgen.

Skimmen. De pinpas van je kind kan worden geskimd; tijdens het pinnen wordt de code van het pasje gelezen en later gebruikt. Ongemerkt wordt later geld van de rekening gehaald. Vertel je kind dat als hij of zij iets vreemds merkt bij het pinnen (bijvoorbeeld toetsen die er anders uitzien) dat het dan de pintransactie afbreekt. En natuurlijk: niemand mag meekijken als je kind zijn pincode gebruikt. Want als criminelen de pinpas hebben geskimd en de pincode weten, kunnen ze je rekening leeghalen.

In-app aankopen

Is het online ID-account van bijvoorbeeld online stores van je kind gekoppeld aan jouw creditcard? Of downloadt je kind een spelletje onder jouw account? Ben je het overzicht kwijt waar welke creditcard geregistreerd staat? Vaak zijn er in een gezin meerdere ID's maar ook accounts van andere software-aanbieders of online video-kanalen. Het is handig om dit vast te leggen om het overzicht te bewaren.

Tip:
Je kunt sommige betaalmogelijkheden in- en uitschakelen in de instellingen van je apparaat of ID-account. Houd ook je creditcard in de gaten voor onvoorziene afschrijvingen.

In sommige games word je haast onmerkbaar verleid tot zogenaamde 'in-app' aankopen. Denk aan extra edelstenen, een VIP-account, extra 'skins', accessoires en uitbreidingen. Of een abonnementsvorm voor automatische verlenging.

Wat je kind op sociale media of in games tegenkomt is niet altijd even zichtbaar voor jou als ouder. Zorg dat je in gesprek blijft over wat je kind doet. Maak afspraken met je kind wat hij wel en niet zonder vooroverleg met jou mag doen of aanschaffen.

Soms kun je regelen dat jouw mailadres als backup-adres in het account van je kind staat. Dan blijf je op de hoogte van de financiële transacties die je kind bewust of per ongeluk doet en kun je er in elk geval navraag naar doen. Soms is er ook de mogelijkheid om een aankoop terug te draaien.

14 FINANCIËLE OPVOEDWIJZER

Wat moet een kind allemaal leren om op zijn 18e financieel zelfstandig te kunnen functioneren? Welke vaardigheid hoort bij welke leeftijd, en hoe begeleid je je kind als ouder stap voor stap? Het Nibud heeft dit in beeld gebracht zodat je in één oogopslag kunt zien hoe je het kunt aanpakken.

Je kind zelfstandig met geld: hoe dan?

De Financiële opvoedwijzer laat zien dat een kind elke stap in de financiële opvoeding, ook op jonge leeftijd, nodig heeft om op latere leeftijd met de steeds groter wordende financiële vraagstukken en verantwoordelijkheden om te gaan.

Vaardigheden die aan bod komen:

- zakgeld
- sparen
- leren pinnen
- online aankopen doen
- baantjes
- administratie

15

MEER WETEN?

Het Nibud biedt nog veel meer informatie en tips over financiële opvoeding en kosten van kinderen. Ook voor oudere kinderen.

Websites

- Voor ouders: Nibud.nl, thema Kinderen
nibud.nl/consumenten/themas/kinderen
- Voor kinderen vanaf 11 jaar: **scholieren.nibud.nl**

Tip: Heb je een zakgelddilemma en wil je advies van andere ouders én een Nibud-expert? Meld je dan aan bij de Nibud Facebookgroep over financiële opvoeding! Zie www.facebook.com/Nibud/

Colofon

Deze Zakgeldgids is ontwikkeld door het Nibud in opdracht van Rabo Foundation.
Vormgeving: Studio Veer, Utrecht
© Nibud, Februari 2021

We hebben deze Zakgeldgids zeer zorgvuldig samengesteld. Toch kunnen er eventuele fouten of onvolledigheden in voorkomen. Het Nibud neemt hiervoor geen aansprakelijkheid. U mag uit deze uitgave niets reproduceren zonder schriftelijke toestemming van het Nibud.

ZAKGELD CONTRACT

Op (datum)

spreken en af dat ik

vanaf

wekelijks / maandelijks

een bedrag van € aan zakgeld ontvang op:

(dag)

Van mijn zakgeld betaal ik wel:

Van dit zakgeld spaar ik wekelijks / maandelijks

€

Van mijn zakgeld betaal ik niet:

Mijn handtekening:

Handtekening betaler:

Dit zakgeldcontract eindigt op:

Rabo Foundation

